Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?flar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?flar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33384

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?flar Ölçe?i (Y?NA), bireylerin yoksulluk olgusunun temel nedenlerini nas?l alg?lad?klar?n? ve bu nedenlere hangi nedensel at?flar yapt?klar?n? belirlemek amac?yla geli?tirilmi? kapsaml? bir psikometrik araçt?r. Solak ve Göregenli (2009) taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, bireylerin yoksullukla ilgili tutumlar?n? ve bu tutumlar?n temelinde yatan bili?sel mekanizmalar? incelemeyi hedefler. Ölçek, toplam 57 maddeden olu?makta olup, yoksullu?un nedenlerini üç ana boyutta incelemektedir: **Bireyci At?flar**, **Yap?sal At?flar** ve **Kaderci-Ailesel At?flar**. Elde edilen psikometrik veriler, ölçe?in alt boyutlar?n?n tatmin edici düzeyde güvenirlik ve geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Yoksulluk, Nedensel At?f Kuram?, Sosyal Psikoloji, Adil Dünya ?nanc?, Tutumlar, Psikometrik Özellikler, **Y?NA Ölçe?i**, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Nalan Solak, Melek Göregenli.

Amaç

Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?flar Ölçe?i'nin (Y?NA) temel amac?, Türkiye'deki yeti?kin popülasyonun yoksulluk olgusuna dair yükledi?i sebepleri sistematik ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu amaç do?rultusunda, bireylerin yoksullu?u ki?isel ba?ar?s?zl?klar (bireyci), toplumsal ve ekonomik sistem (yap?sal) veya ?ans/kader (kaderci-ailesel) gibi farkl? boyutlarda nas?l alg?lad?klar?n? ortaya koymak hedeflenmi?tir.

Ölçek, sosyal psikoloji ara?t?rmalar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r; özellikle yoksullara yönelik yard?m politikalar?na ili?kin tutumlar ile nedensel at?flar aras?ndaki ili?kiyi incelemeye olanak tan?maktad?r. Bu sayede, toplumsal e?itsizliklere ve yard?m mekanizmalar?na dair bireysel ve kolektif inançlar?n anla??lmas?na katk?da bulunulmu?tur.

Yap?/Ölçülen Kavram

Y?NA Ölçe?i, **Nedensel At?f Kuram?** çerçevesinde, bireylerin toplumsal bir sorun olan yoksullu?un kayna??na ili?kin yapt?klar? yüklemeleri ölçmektedir. Bu at?flar genellikle üç temel kategoriye ayr?l?r:

Bireyci At?flar: Yoksullu?un nedenlerini bireyin kontrolündeki faktörlere (motivasyon eksikli?i, tembellik, h?rs?zl?k vb.) ba?lar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?sal At?flar: Yoksullu?un nedenlerini toplumsal sistemin veya çevresel ko?ullar?n kontrolündeki faktörlere (ekonomik e?itsizlik, i?sizlik, adaletsizlik, sömürülme vb.) ba?lar.

Kaderci-Ailesel At?flar: Yoksullu?un nedenlerini kontrol d???, sabit faktörlere (kader, ?anss?zl?k, ailevi miras vb.) ba?lar.

Bu üç boyutun ölçülmesi, bireylerin yoksulluk alg?lar?n?n, sosyal sorumluluk ve yard?m etme e?ilimleri gibi ilgili sosyal tutumlarla nas?l ili?kili oldu?unu anlamak için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Y?NA Ölçe?i'nin geçerli?i, alt boyutlar?n yoksullara yard?m politikalar?yla ilgili tutumlar ve **ki?isel adil dünya inanc?** ile ili?kisi incelenerek de?erlendirilmi?tir. Bu analizlerde Pearson Momentler Çarp?m? Korelasyon katsay?s? kullan?lm??t?r (n yakla??k 542-561).

Yard?m Politikalar?yla ?li?ki: Yoksullara yard?m politikalar?yla ilgili olumlu tutumlar, **Bireyci At?flar** ile negatif yönde ve anlaml? (r = -.34, p < .001) bir ili?kiye sahiptir. Buna kar??l?k, **Yap?sal At?flar** ile pozitif yönde ve anlaml? (r = .13, p < .01) bir ili?ki gözlenmi?tir. **Kaderci-Ailesel At?flar** ile de negatif yönde ve anlaml? bir ili?ki saptanm??t?r (r = -.12, p < .05).

Adil Dünya ?nanc?yla ?li?ki: Ki?isel adil dünya inanc?n?n, **Bireyci At?flar** ile pozitif yönde (r = .24, p < .001) ve **Yap?sal At?flar** ile negatif yönde (r = -.10, n = 558, p < .05) ili?kili oldu?u bulunmu?tur. Ki?isel adil dünya inanc?n?n **Kaderci-Ailesel At?flar** ile ili?kisi ise istatistiksel aç?dan anlams?zd?r (r = .03, p > .05).

Bu korelasyon sonuçlar?, ölçe?in alt boyutlar?n?n teorik beklentilerle tutarl? oldu?unu ve dolay?s?yla yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?flar Ölçe?i'nin güvenirli?i, alt ölçekler düzeyinde **Cronbach Alfa** iç tutarl?k katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in tamam?ndan tek bir toplam puan elde edilmedi?i için, bütün için bir alfa katsay?s? hesaplanmam??t?r.

Bireyci At?flar Alt Ölçe?i: Cronbach Alfa de?eri .91 olarak bulunmu?tur.

Yap?sal At?flar Alt Ölçe?i: Cronbach Alfa de?eri .91 olarak bulunmu?tur.

Kaderci-Ailesel At?flar Alt Ölçe?i: Cronbach Alfa de?eri .69 olarak bulunmu?tur.

Özellikle Bireyci ve Yap?sal At?flar alt ölçekleri için elde edilen yüksek iç tutarl?k katsay?lar?, bu boyutlar?n son derece güvenilir oldu?unu i?aret etmektedir. Kaderci-Ailesel At?flar alt ölçe?i için

ARABPSYCHOLOGY.COM

elde edilen katsay? (.69) ise tatmin edici s?n?rlarda kabul edilmi?tir. Ayr?ca yap?lan madde analizi sonuçlar?, tüm maddelerin alt ölçek toplam puanlar?yla yüksek korelasyon gösterdi?ini ve ay?rt edici özelli?e sahip oldu?unu kan?tlam??t?r (korelasyonlar .31 ile .74 aras?nda de?i?mektedir).

Faktör Analizi

Ölçek, geli?tirme sürecinde yap?lan analizler sonucunda üç temel faktör veya alt boyut yap?s?nda organize edilmi?tir. Bu faktörler, yoksullu?un nedenlerine yönelik farkl? bili?sel e?ilimleri temsil etmektedir.

Yap?sal At?flar: 33 madde içermektedir. Bu maddeler, yoksullu?un kayna??n? d??sal ve sistemik faktörlere (örne?in, yabanc? ülkeler taraf?ndan sömürülme) yüklemektedir.

Bireyci At?flar: 15 madde içermektedir. Bu maddeler, yoksullu?un kayna??n? bireysel yetersizliklere veya motivasyon eksikli?ine (örne?in, yoksullar?n h?rsl? olmamas?) yüklemektedir.

Kaderci-Ailesel At?flar: 9 madde içermektedir. Bu maddeler, yoksullu?un kayna??n? ?ans, kader veya ailevi geçmi?e (örne?in, yoksullara miras kalmamas?) yüklemektedir.

Toplam 57 maddeden olu?an bu üç faktörlü yap?, bireylerin yoksulluk alg?lar?n?n karma??k do?as?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rmaktad?r.

Araç Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Yaz?l? Anket (Self-Report Questionnaire)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kin Popülasyon

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle Yeti?kinler)

Population Details: Türkiye genelinde yeti?kin örneklem üzerinde psikometrik özellikleri de?erlendirilmi?tir.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r (1 = **Hiç önemli olmayan bir neden**; 5 = **Çok önemli bir neden**).

Anahtar Kelimeler

Nedensel At?flar, Yap?sal At?flar, Bireyci At?flar, Kaderci At?flar, ?ç Tutarl?l?k, Sosyal Bili?,

ARABPSYCHOLOGY.COM

Psikometri, Türkiye.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: melek.goregenli@ege.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Ege Üniversitesi, Psikoloji Bölümü (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2009 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Kullan?m izinleri için sorumlu yazar Melek Göregenli ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir. Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? psikometrik raporu Türk Psikoloji Yaz?lar? dergisinde yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yoksulluga-iliskin-nedensel-atiflar-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Solak, N. ve Göregenli, M. (2009). Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?? ar Ölçe?i'nin Geli?tirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin De?erlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yaz?lar?*, *12*(24), 72-89.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: turkpsikolojiyazilari.com

Yoksullu?a ?li?kin Nedensel At?flar Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Toplam Madde Say?s?: 57

Alt Boyutlar: 3

Alt Boyut Detaylar?:

Yap?sal At?flar (33 m): Yabanc? ülkeler taraf?ndan sömürülme

Bireyci At?flar (15 m): Yoksullar?n h?rsl? olmamas?

Kaderci-Ailesel At?flar (9 m): Yoksullara miras kalmamas?

ARABPSYCHOLOGY.COM